

Betydning med den Reform, vi staa overfor her. Og skal den Maade, den nu løses paa, være et Varsel om, hvad man kan vente sig paa de andre Omraader, ser det saamænd ikke saa opbyggeligt ud, at man af den Grund skulde jage til at veltage den. Men hvorledes skulde for øvrigt Arbejdet for de andre Sager overhovedet kunne lide ved, at man havde faaet — hvad der havde staaet i de frikonservatives Magt og selvfølge ogsaa i Regeringens — en bedre Valgretsreform? Eller, om man nu blev nødt til at lave en ny og bedre, hvorledes skulde Reformarbejdet kunne lide derved? Det kunde lide ved en oprivende storpolitisk Kamp, men jeg tror ikke, at nogen Politiker tror paa en saadan. Den kan bruges som Undskyldning for Arbejdet og som Paavirkning overfor Vælgere, der ikke se tilstrækkelig dybt, men derudover tillægger jeg den ikke mindste Værdi.

Det lyder jo lidt mere patetisk, naar Hensynet til Forsvarssagen skubbes foran af forskellige, naar de tage Stilling til dette Spørgsmaal. Men med denne Sag har det sig jo akkurat i det foreliggende Tilfælde som med alle de andre Sager, og det er kun beklageligt, naar man fra visse Sider har stillet Hensynet til denne Sag frem paa en saadan Maade, at det kunde se ud til, at andre derved sigtedes for, at de ikke havde Kærlighed nok til Forsvarssagen, og jeg finder det beklageligt, at dette er sket. Imidlertid ere vi jo her ved den Raaddenskab i dansk Politik, at den uløste Forsvarssag vedblivende ligger som et knugende Tryk over alt og alle. Jeg tror, at den højtærede Regering bør vogte nøje paa, at den Opfattelse ikke faar for stort Raaderum — thi den er allerede til Stede visse Steder —, at man holder Forsvarssagens Løsning tilbage for at kunne benytte den til at øve et Tryk paa den Maade, hvorpaa visse Sager skulle afgøres. Jeg siger ikke, at det er min Opfattelse. Men man har set den komme frem baade i Tale og paa Tryk, og jeg tror, man skal vogte sig for at skade den Sag ved mulig at give Anledning til, at en saadan Opfattelse kan komme frem. Det kan ikke nægtes, at det er denne uløste Sag, der stærkt har spillet ind i Afgørelsen af Valgrettsforslaget, og det er ogsaa af den Grund ganske urigtigt, at Valgretsspørgsmaalets Løsning vil bringe Lettelse og Frigørelse ind i dansk politisk Liv. Nej, dette Spørgsmaal har netop blandt andet under Trykket af den uløste Forsvarssag faaet en daarlig Løsning, som ingen Let-

telse vil bringe, og det samme kan komme til at gælde andre Sager, og der foreligger jo i Virkeligheden intet, der med Sikkerhed borger for, at Forsvarssagen, selv naar den en Gang — maaske for sent, det er der adskilligt, der kan tyde paa — bringes til en Afgørelse, saa vil faa en forsværlig Løsning.

Jeg skal da slutte med at sige, at jeg ikke paa noget Punkt kan erkende Gyldigheden af disse Talemaader om det eneste mulige Forlig, om den oprivende Kamp og om Hensynet til de andre Reformers. Jeg betragter alt dette kun som Forsøg paa Undskyldninger for det Arbejde, der har affødt dette saakaldte Valgrettsforlig, man her har præsenteret os, og som i sig selv er af den Art, at det kommunalt set er forkasteligt, og at det politisk er uden Mening. I Stedet for at tilvejebringe noget, der kunde have virket midtpunktsøgende, saa har man — Forhandlingerne her i Gaar i Salen vidne ogsaa derom — her skabt noget, der kun er egnet til at sætte Centrifugalkræfter i Bevægelse. De frikonservative have ved denne Lejlighed haft deres store Besøges Tid. Nu gjaldt det for dem blandt andet om at lægge, gennem denne Sags Løsning, Grundlaget for det *politiske* Forlig. Men de have — og det er maaske psykologisk forklarligt — ikke kendt Besøgsen. Jeg mindes, at der staaar i „Kongsemnerne“ noget om: at den skal bære Kronen, der er Kronen folksen. De frikonservative have grebet efter den, og de have sat den paa Hovedet, men Hovedet har været for lille, og det gyldne Diadem er gledet ned over Ørerne. Naar nu Afstemningen her skal foregaa, saa vil man faa at se det Særsyn, at det Parti, der alene har fuld og hel Interesse af og fuldt og helt kan være tjent med dette Valgrettsforlig, nemlig Socialdemokratiet, at det stemmer imod det, fordi det selvfølgelig ikke vil gaa glip af de Agitationsnumre, som Forslaget frembyder, og som ere leverede dem i Form af Humbugsgarantierne. Man vil tillige faa at se, at jeg, der er en Modstander af Socialdemokratiet og af det yderste Højre (*Martin Madsen Halsted*: Ja, det er netop Ulykken!) (*Latter*). Det ærede Medlem finder, at det er en Ulykke, at jeg er en Modstander af det yderste Højre, jeg kan godt forstaa, at det ærede Medlem kunde trænge til den Styrkelse, at jeg sluttede mig til ham. Men man vil altsaa se, at jeg, der maaske mere end nogen anden har kæmpet for og sat noget ind paa en fornuftig Samlings-